

Шатровы дах дома: перавагі, асаблівасці мантажу і разлік крокваў

Змест

- Перавагі шатровай даху
- Недахопы
- Асаблівасці сістэмы шатровай даху
- Чарцёж шатровай даху і разлік кроквеннай сістэмы
- Дахавыя працы
- Як зрабіць шатровую дах сваімі рукамі: 5 саветаў
- Вынік

Шатровыя дахі карыстаюцца заслужанай папулярнасцю ў малоэтажном будаўніцтве. Часцей за ўсё гэты тып канструкцыі выбіраюць для будынкаў круглявай формы або, напрыклад, вежаў. Дах мае пахілы трохкутнай формы, якія маюць аднолькавы памер і збежных у верхняй кропцы (каньковым вузле). Такое архітэктурнае рашэнне сапраўды нагадвае шацёр, асабліва калі канструкцыя складаецца не з чатырох, а васьмі ці нават дванаццаці пахілаў. Але чым больш пахілаў, тым складаней кроквенная сістэма.

У залежнасці ад колькасці пахілаў адрозніваюць некалькі тыпаў шатровых канструкцый. Чатырохсхільным — самая распаўсюджаная, яна падыходзіць для будынкаў з квадратным падставай. Шасці- і восьмискатныя варыянты больш складана ў выкананні, але выглядаюць эфектней. Дома з шатровымі дахамі заўсёды прыцягваюць увагу дзякуючы незвычайнай архітэктуры і арыгінальнага сілуэту.

У гэтым артыкуле вы даведаецеся аб плюсах і мінусах дадзенага архітэктурнага рашэння, асаблівасцях канструкцыі шатровай даху, аб тым, як правільна разлічыць кроквенную сістэму і этапы мантажу, якім трэба прытрымлівацца, каб пазбегнуць памылак.

Перавагі шатровай даху

Дзякуючы сваёй геаметрыі, шатровыя дахавыя сістэмы лічацца аднымі з самых прывабных. Іх перавагі:

- **Добрая аэрадынаміка.** Правільна смонціраваная канструкцыя шатровай даху здольная вытрымаць моцныя парывы ветру.
- **Аптымальны кут нахілу.** Часцей за ўсё ён складае 25-40°, радзей да 50°. Пры кутах ад 30-35° снег на шатровай даху практычна не затрымліваецца.
- **Прыгожы знешні выгляд.** Дом з такой дахам глядзіцца вельмі незвычайна і заўсёды прыцягвае да сябе ўвагу мінакоў.
- **Магчымасць любога размяшчэння дома.** Канструкцыя менш адчувальная да кірунку ветру і мае роўную ўстойлівасць да ветровым нагузам з любога боку.
- **Якаснае адвядзенне талых вод.** Адсутнічаюць унутраныя куты і снежныя кішэні. Вада легка сцякае з любой частцы даху шатровай даху. Гэта мінімізуе рызыка працэкаў.

Недахопы

Разам з шматлікімі плюсамі, у дадзенага выгляду дахавай канструкцыі ёсць і мінусы:

- **Складанасць мантажу.** Не кожны будаўнік зможа змантаваць такую дах. Яна мае шмат нюансаў, якія не заўсёды можна прадбачыць загадзя. Часта патрабуецца вырашаць пытанні, якія ўзнікаюць непасрэдна падчас работ. Складанай шатровым канструкцыі будзе толькі купальная.
- **Дарагоўля.** Гэта звязана з цяжкасцю будаўніча-мантажных работ. Чым складаней задача, тым даражэй бяруць за свае паслугі будаўнікі. Мантаж шатровай даху лічыцца дастаткова працаёмкай працэдурай з-за складанай геаметрычнай формы.
- **Мінімум карыснай плошчы ўнутры мансарды.** Асноўнае прастору утвараецца непасрэдна пад каньком у цэнтры, так як нахільныя пахілы моцна «з'ядаюць» магчымасць выкарыстання жылога прасторы бліжэй да краю памяшкання. Іншыя тыпы дахаў у гэтым плане значна выйграюць.
- **Падыходзіць не для усялякіх дамоў.** Класічны варыянт разлічаны толькі на будынка з аднолькавай даўжынёй сцен, то ёсць квадратных. Калі будынак праэтакутнае, канструкцыя будзе ўжо не шатровым, а вальмавым.
- **Праблемы з натуральным асвятленнем паддашкавага памяшкання.** Гэта можна рэалізаваць з дапамогай мансардных вокнаў, што з'яўляецца нятаным рашэннем. Такія вокны павінны мець герметычныя стыкі па перыметры рамы, каб не дапусціць траплення ападкаў ўнутр гарышча або мансарда. Таксама ў шатровых дахах дапускаецца рабіць звычайныя вокны – «люкарны» але іх мантаж таксама не самы прасты, а таму дарагі.

Асаблівасці сістэмы шатровай даху

Паралічым асноўныя канструктыўныя элементы:

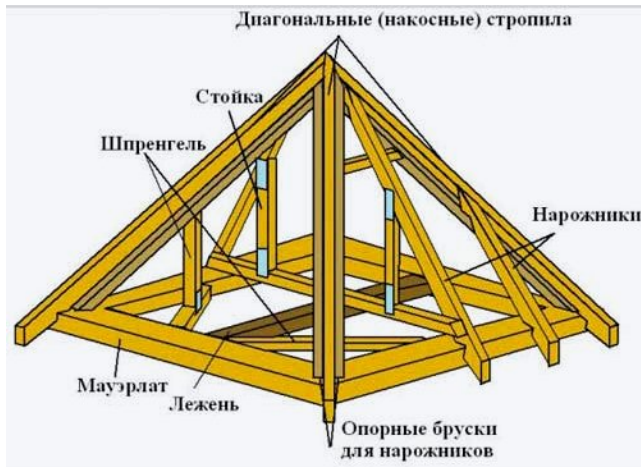
- **Канёк.** Як такога, канька ў шатровым сістэме ў звычайным разуменні няма. Гэта хутчэй вузел, які злучае кроквы.
- **Пахілы.** Іх можа быць не менш трох. Пахілы канструююць з крокваў і нарожніков. Дзякуючы гэтым элементам нагрузка размяркоўваецца раўнамерна. Колькасць нарожніков шатровай даху залежыць ад памеру пахілаў. Важна, каб яны адпавядалі плануемай нагрузцы з улікам сілы ветру і магчымага пласта снегу падчас моцных ападкаў зімой.
- **Нарожнікі.** Так называюцца скарачаныя кроквенныя ногі, якія выкарыстоўваюцца для падтрымання крокваў.
- **Навісі.** Іх робяць за кошт крокваў, якія выходзяць за плоскасць сцен будынка. Таксама часам ужываюцца кароткія кроквы, званыя кобылкамі. Яны прымацоўваюцца да асноўных элементаў.
- **Вертыкальныя стойкі.** Яны ўзмацняюць нарожнікі і робяць шатровую канструкцыю больш устойлівай да вятрах. Колькасць стоек разлічваюць, зыходзячы з рэгіёну будаўніцтва і спецыфікі клімату.
- **Лежень.** Выкарыстоўваецца для павелічэння трываласці абвязкі.
- Мауэрлат. Бярэ на сябе нагрузку ад крокваў. Можа вырабляцца як з бруса, так і з дошак таўшчынёй ад 50 мм.

Сабраць канструкцыю шатровай даху самастойна без вопыту вельмі складана — рызыка памылак вельмі высокі, асабліва ў вузле сыходжання крокваў. Для дадзенага тыпу пакрыцця, нават у большай ступені, чым для многіх іншых дахаў, патрэбен праект з дакладнымі разлікамі геаметрыі, ветравых і снеговых нагрузак і да т. п. Інакш памылак пры мантажы не пазбегнуць.

Усе выкарыстоўваюцца піламатэрыялы павінны быць добра прасушаныя. У адваротным выпадку падчас ўсыхання драўляныя элементы, якія выконваюць апорную функцыю, павядае. Кроквы павінны мець высечкі. Гэта неабходна для

надзейнасці злучэнняў.

Чарцёж шатровай даху і разлік кроквеннай сістэмы

Перад пачаткам будаўніцтва неабходна падрыхтаваць падрабязны праект з чарцяжамі. Гэта дапаможа пазбегнуць памылак пры раскоі матэрыялаў і мантажы.

Пры складанні чарцяжоў ўлічваюць наступныя параметры:

- Памер падставы — даўжыня боку будынка (напрыклад, 8×8 м);
- Вышыня коньковага вузла — адлегласць ад перакрыцця да вяршыні;
- Кут нахілу пахілаў — вызначаецца суадносінамі вышыні і паловы пралёта.

Разлік шатровай даху выконваюць паэтапна.

1. Даўжыня мауэрлата

Вызначаецца па перыметры будынка. Напрыклад, для дома 8×8 м:
 $8 \times 4 = 32$ м.

2. Даўжыня цэнтральных (радавых) крокваў

Разлічваецца па тэарэме Піфагора. Крокваў з'яўляецца гипотенузой трыкутніка, дзе адзін катэт — вышыня даху (h), другі — палова боку будынка (a/2).

Прыклад: пры a = 8 м і h = 2,5 м:

$$\sqrt{(2,5)^2 + 4^2} = \sqrt{22,25} \approx 4,72 \text{ м}$$

З улікам карнізныя навісі (0,4–0,5 м) агульная даўжыня складзе каля 5,1–5,2 м.

3. Даўжыня накосных (дыяганальных) крокваў шатровым сістэмы

З'яўляюцца асноўнымі апорнымі элементамі і маюць вялікую даўжыню. Гарызантальная праекцыя вызначаецца як a / √2.

Прыклад: a = 8 м → $a/\sqrt{2} \approx 5,66$ м

Даўжыня кроквы:

$$\sqrt{(2,5)^2 + 5,66^2} = \sqrt{38,29} \approx 6,19 \text{ м}$$

З улікам навісі: каля 6,6–6,7 м.

4. Нарожники (скарочаныя кроквы)

Размяшчаюцца паміж накоснымі кроквамі і мауэрлатом. Іх даўжыня памяншаецца па меры набліжэння да кутах будынка. Разлік шатровым канструкцыі выконваецца па прынцыпе падобных трыкутнікаў: даўжыня кожнага элемента прапарцыйная адлегласці ад кута да кропкі ўстаноўкі. На практыцы часта выкарыстоўваецца шаблон або разметка па месцы.

5. Крок ўстаноўкі крокваў

- стандартны крок: 600-900 мм;
- пры павелічэнні кроку патрабуецца павелічэнне перасеку элементаў.

6. Перасек крокваў

Для пралётаў каля 4,5–5 м і ўмераных нагузак:

- радавыя кроквы: 50×200 мм — базавы варыянт;
- 50×150 мм — толькі пры лёгкай даху і малых нагузках;
- накосныя кроквы: здвоеныя дошкі (2×50×150 мм) або брус 100×150 мм.

7. Плошчу даху

Разлічваецца як сума плошчаў усіх пахілаў. Плошча аднаго пахілу: (кроквы даўжыня × даўжыня падставы з улікам навясяў) / 2. Агульная плошча: плошча аднаго пахілу × 4. Пры разліках ўлічваюць карнізныя навісі (звычайна 0,4–0,5 м).

8. Разлік нагузак

Пры праектаванні шатровай даху ўлічваюць наступныя нагузкі:

- дахавае пакрыццё: 3-12 кг/м²;
- снеговая нагузка: 100-250 кг/м² (у залежнасці ад рэгіёну);
- ветравая нагузка: 20-60 кг/м²;
- уцяпляльнік і лачанне: 30-50 кг/м².

Разам арыенціраваны сумарная нагузка складае 150-300 кг/м². У рэгіёнах з падвышанай снеговой нагузкай — да 350-400 кг/м².

Важна: асноўную нагузку на канструкцыю стварае снег, таму пры разліках неабходна ўлічваць кліматычныя ўмовы рэгіёну будаўніцтва.

Дахавыя працы

Асноўныя этапы мантажу уцеленай канструкцыі:

1. Спачатку мантаюць кроквенную сістэму шатровай даху. Кроквы могуць быць вісячымі або наслоннымі. У першым выпадку яны абпіраюцца на дзве крайнія апоры. Наслонныя кроквы прымяняюцца ў дахах, якія маюць сярэднюю апорную сцяну або столбчатыя апоры, калоны.
2. Зверху крокваў маюць супердифузионную мембрану, напрыклад, ONDUTISS SMART AM. Абавязкова захаванне нахлеста, які праклейваюць спецыяльнай клеючай стужкай, інтэграванай у палатно, альбо, калі плёнка не абсталявана самоклеящей стужкай, то двухбаковым будаўнічым скотчам ONDUTISS Double Scotch.
3. Затым вырабляюць лачанне і контрообрешетку.
4. Далей, мантаюць дахавы матэрыял.
5. Плёны ўцяпляльніка размяшчаюць знізу паміж драўлянымі кроквамі. Яны павінны быць выкладзеныя шчыльна, без зазораў.
6. Затым маюць параізаляцыйнай плёнку, напрыклад, ONDUTISS SMART B. Размяшчаюць яе з унутранага боку даху. Для фіксацыі выкарыстоўваюць будаўнічы стэплер. Абавязкова выконваюць перакрыццё мінімум 8 см, які праклейваюць адмысловым скотчам, каб забяспечыць герметычнасць.
7. Далей, робяць падшыўку і ўнутраную аздабленне.

Так як усе пахілы дадзенага выгляду пакрыцця маюць аднолькавыя памеры, то подрезка матэрыялу з аднаго пахілу можа выкарыстоўвацца на суседнім. Лепш загадзя пралічыць гэты момант, каб знізіць выдатак.

Як зрабіць шатровую дах сваімі рукамі: 5 саветаў

Калі вы вырашылі самастойна ўзвесці дадзеную дахавую канструкцыю, прыміце пад увагу наступныя рэкамендацыі:

- **Не грэбуйце праектам.** Нават невялікая памылка ў разліку прывядзе да перакос і праблем з гідраізаляцыяй.
- **Выкарыстоўвайце якасны піламатэрыял.** Вільготнасць драўніны не павінна перавышаць 20%. Правярайце адсутнасць сучкоў і расколін.
- **Узмацніце коньковы вузел.** Гэта самы адказны ўчастак шатровай даху. Выкарыстоўвайце металічныя куткі і пласціны.
- **Не эканомце на супердифузионнай мембране і параізаляцыі.** Нават невялікая колькасць кандэнсату можа аказаць негатыўны ўплыў на драўляныя канструктыўныя элементы за некалькі сезонаў.
- **Праверце герметычнасць злучэнняў.** Асабліва ўвага надасце месцах праходу камунікацый і мансардным вокнаў.

Вынік

Шатровая дах, хоць і з'яўляецца складанай з пункту гледжання мантажу, тым не менш яе можна аднесці да аднаго з лепшых архітэктурных рашэнняў для людзей, якія аддаюць перавагу індывідуальны стыль. Таксама яна рэкамендуецца для дамоў, пабудаваных на адкрытай мясцовасці з моцнымі вятрамі. Працу варта давяраць будаўнікам з вялікім вопытам (не менш за 5-7 гадоў) і пацвярджаюць яго партфолію. Ключом да поспеху з'яўляюцца правільна выкананыя разлікі ўсіх элементаў канструкцыі.

Кроковенная сістэма шатровай даху павінна быць трывалай, змантаванай без адзінай памылкі. Выбіраючы пакрыцце, звярніце ўвагу на Ондулін: ён падыходзіць для любых кліматычных умоў, не баіцца вільгаці, мае гарантыю ад працэкаў 15-20 гадоў, аказвае мінімальную нагрузку на кроковенную сістэму і вытрымлівае ураганны вецер. Адназначна, капітальны рамонт пры правільным мантажы вам не спатрэбіцца доўгія гады.

Самым аптымальным рашэннем будзе Ондулін Смарт (бюджэтны варыянт) або Ондувілла (прэміум варыянт), ад іх будзе мінімальнае колькасць абрэзкаў пасля завяршэння работ.

